

Misją Fundacji jest:

wspierać małżonków w ich wzajemnych relacjach

wspierać dzieci w dojrzwaniu do miłości i odpowiedzialności

wspierać nauczycieli w działaniach wychowawczych i prorodzinnych

SPRAWOZDANIE

z przeprowadzenia programu

profilaktyczno – edukacyjnego

DEBATA

Fundacja Homo Homini im. Karola de Foucauld
ul. Ks. Popiełuszki 43, 30-898 Kraków; tel. 12 658 49 74, tel. kom. 601 414 508
NIP 679-22-42-459, REGON 350524893
www.homohomini.org, e-mail: homohomini@homohomini.org

Nazwa projektu:

Program profilaktyczny „DEBATA”

Kierownik projektu:

Kazimierz Helizanowicz

Prowadzący:

Maciej Trafny

Miejsca realizacji:

Szkoła Podstawowa nr 5 im. Jana Pawła II

ul. Targowa 9

26-670 Pionki

Liczba i rodzaj odbiorców:

klasy 5a i 5c SP

Termin realizacji:

15 stycznia 2016 r.

Wprowadzenie

Program profilaktyczny Debata to program z zakresu profilaktyki alkoholowej, przeznaczony dla młodzieży szkół podstawowych, głównie do młodzieży, u której w większości nie nastąpiła jeszcze inicjacja alkoholowa (V-VI klas). Stanowi on odpowiedź na bardzo konkretne potrzeby chwili, tzn.: zmniejszenie się liczby abstynentów wśród nastolatków, obniżenie wieku inicjacji alkoholowej, nagły wzrost spożycia alkoholu przez młodzież.

Przekazywane treści wbudowane są w trzy podstawowe strategie działań profilaktycznych:

Strategia 1. Korekta przekonań normatywnych (jest osią całego programu).

Strategia 2. Kształtowanie systemu wartości.

Strategia 3. Wiedza o realnych konsekwencjach.

Program ma charakter uprzedzający, jego zadaniem jest zapobieganie przedwczesnemu używaniu alkoholu i towarzyszącym temu konsekwencjom oraz promowanie postawy trzeźwości. Zajęcia są przeznaczone dla dwóch klas jednocześnie przez trzy godziny lekcyjne. Scenariusz ten jest o tyle ciekawy, że zawiera rzadki element – pracę nad przekonaniami normatywnymi uczniów. Przebieg spotkania służy przyjrzeniu się zestawowi przekonań normatywnych młodzieży i próbie ich modyfikacji. Program powstał w oparciu o najbardziej skuteczne strategie profilaktyczne wg Hansena.

Cele i opis projektu

- zmniejszenie tendencji do zachowań ryzykownych generowanych przez młodzież,
- promowanie postaw i zachowań abstynenckich,
- kształtowanie zdrowego stylu życia,
- odkłamanie błędnych i kształtowanie prawidłowych przekonań normatywnych dotyczących środków psychoaktywnych,
- kształtowanie zdrowych i trzeźwych obyczajów.

Istotną cechą projektu jest jego otwarty charakter, co umożliwia uczestnikom współrealizowanie programu i aktywne uczestnictwo w spotkaniu. Jest to forma bardzo atrakcyjna dla młodych ludzi, dlatego łatwo angażują się w zajęcia, co umożliwia trenerom lepszy dostęp do danego środowiska. Program ten opiera się na korygowaniu błędnych przekonań normatywnych przy jednoczesnym kształtowaniu tych prawidłowych, dotyczących używania środków psychoaktywnych. Uczestnicy programu dowiadują się także o nagłych i odroczonej konsekwencjach picia alkoholu oraz o skutkach podejmowania zachowań ryzykownych. Po odkłamaniu błędnych przekonań i ujrzeniu wielu strat wynikających z używania substancji psychoaktywnych uczestnicy programu

mają możliwość podjęcia zmiany swoich oczekiwań, ocen, postaw i zachowań. Jest to możliwe przez ukazanie i wzmacnianie postaw abstynenckich, właściwych zachowań i korzyści z tego płynących – kreując w ten sposób zdrowy styl życia.

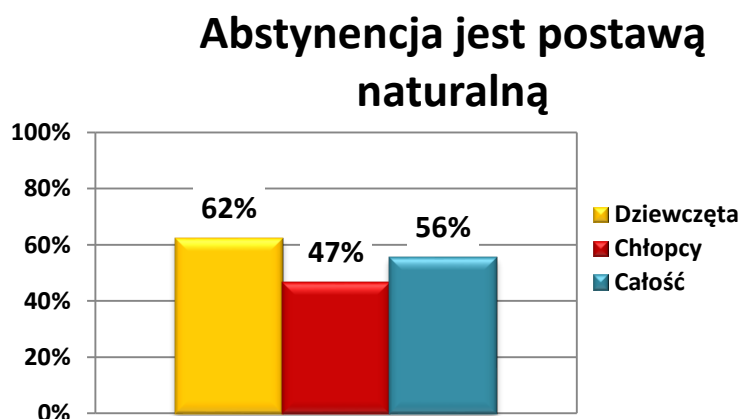
Osiągnięte efekty projektu:

- ugruntowanie uczestników w wiedzy na temat środków psychoaktywnych zgodnie z ich etapem rozwoju,
- zmniejszenie ryzyka konsekwencji używania środków psychoaktywnych,
- zmodyfikowanie błędnych przekonań normatywnych i ukształtowanie prawidłowych, dotyczących używania środków psychoaktywnych,
- skonfrontowanie destrukcyjnych zachowań z cenionymi wartościami,
- podejmowanie przez młodzież konstruktywnych postanowień osobistych,
- wzmocnienie postawy abstynencji i zdrowego stylu życia.

Diagnoza programu

Takie stwierdzenia jak: „wszyscy piją”, „trochę alkoholu nikomu nie zaszkodzi”, „coraz więcej młodzieży nadużywa alkoholu” coraz częściej nie wzbudzają zdziwienia w społeczeństwie. Tendencja ta odzwierciedla się w postawach młodych ludzi. Wiele z nich uznaje te przekonania za normę i pragnie tę normę powielić w swoim życiu. Program profilaktyczny „Debata” przeciwdziała takiego rodzaju przekonaniom. To zadanie jest realizowane przez przeprowadzenie ankiety i stopniowe odsłanianie jej wyników. Młodzi ludzie otrzymują wiedzę na temat skali spożywania alkoholu w ich środowisku klasy. Wyniki te wiążą się z wieloma emocjami, ponieważ ukazują prawdę o grupie.

Wyniki ankiety zostały zaprezentowane w formie wykresów.

Na początku programu ujawnia się stereotyp, że nie ma zabawy bez alkoholu. Większość uznaje, że zabawa bez alkoholu nie jest możliwa, jednak w czasie pracy przekonania zmieniają się na

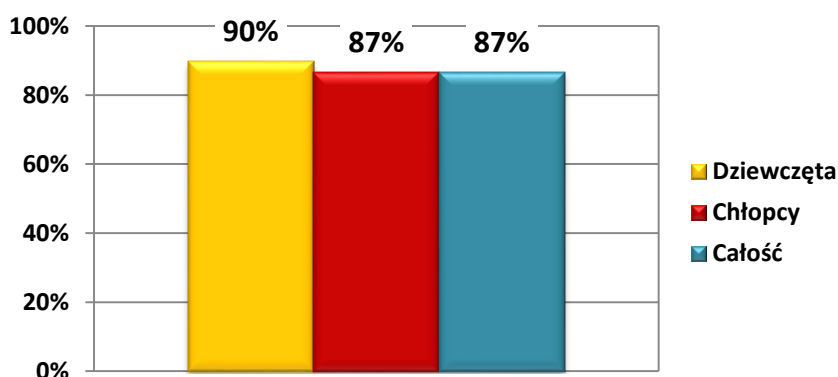
skutek spotkania z innym wzorcem i możliwością innych rozwiązań. Przekonanie o wartości trzeźwości wzrasta w momencie pracy nad „uchwałami chroniącymi” i poparcia grupy dla postaw wstrzemięźliwych. Dużym wzmocnieniem postawy abstynencji jest wypowiedź świadka trzeźwości – osób dorosłych, które z własnego wyboru postanowiły nie używać alkoholu. Kształtowanie systemu wartości następuje w momencie ukazania sprzeczności picia z rozwojem miłości, rozwijaniem się ról kobiecych i męskich, nawiązywaniem głębokich przyjaźni. Służy temu burza mózgow i jej omówienie oraz to, że uczestnicy dochodzą do wniosków dzięki temu, że mogą odgrywać scenki. W czasie programu uczniowie otrzymują wiedzę o realnych konsekwencjach na podstawie analizy bieżących i odległych następstw używania alkoholu.

Pozostałe wyniki ukazujące normę dotyczącą używania alkoholu wśród młodzieży

Rozmawiając z uczestnikami na temat używania alkoholu widać w nich przekonanie o spożywaniu tej substancji przez ich rówieśników. Odsłonięcie wyników ich grupy jest dla nich bardzo ważnym momentem, ponieważ dowiadują się, iż znaczna część grupy znajduje się w normie, czyli nie używa alkoholu. Dlatego też można powiedzieć, iż Program Profilaktyczny Debata obala mity i wprowadza prawidłowe przekonania. Młodzież uświadamia sobie wartość trzeźwego życia, a wielu z nich podejmuje chroniące postanowienia. Dodatkowo uczestnicy zastanawiają się, jakie realne zadania mogą podjąć względem podtrzymania w swojej grupie trzeźwości. Bardzo często padają tu pomysły takie jak: organizowanie spotkań i pogadanek pokazujących prawdę o alkoholu, rozwijanie zainteresowań na zajęciach pozalekcyjnych, spotykanie się z osobami nie używającymi alkoholu.

W młodych ludziach następuje proces dojrzewania do odpowiedzialnych decyzji, uruchamia się myślenie perspektywiczne i praca nad sobą.

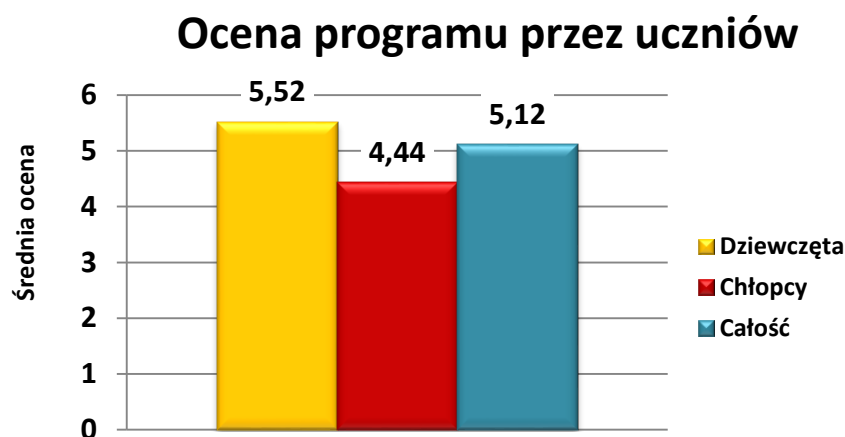
Chcę pójść za przykładem osób, które są abstynentami

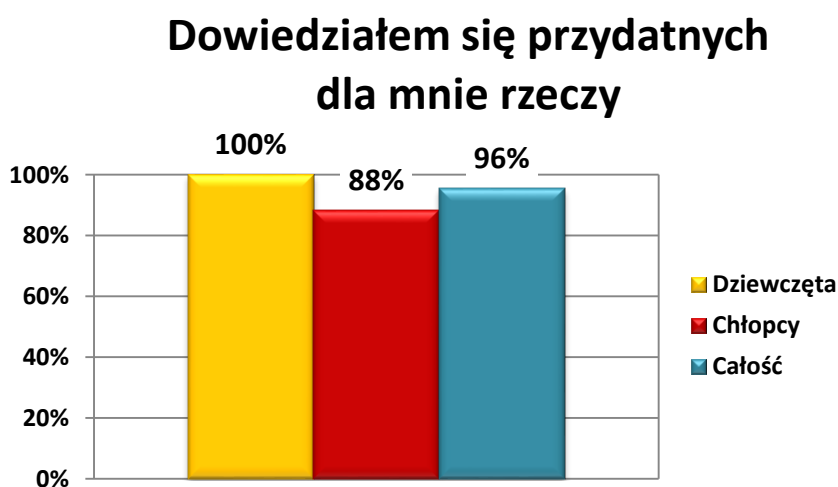
Wyniki ankiet pokazują, jakie znaczenie mają przedsięwzięcia profilaktyczne, takie jak program Debata oraz odkrywają rzeczywiste pragnienia (Odpowiedź TAK w pytaniu „Chcę pójść za przykładem osób, które są abstynentami”).

Ewaluacja programu

Na zakończenie programu została przeprowadzona wśród uczniów ankieta oceniająca program i jego przydatność dla młodzieży.

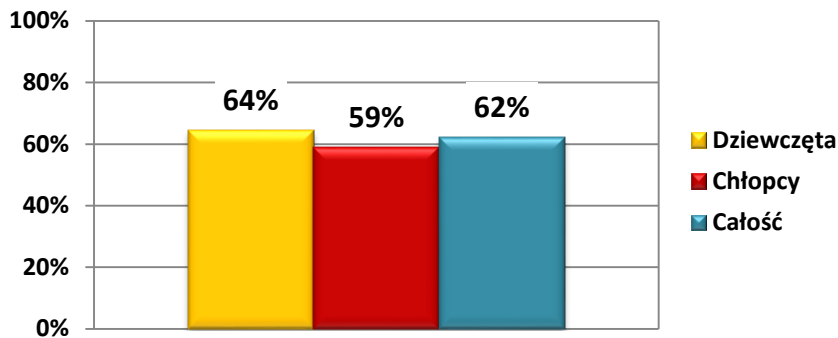

Powyższy wykres wskazuje średnią ocen w skali od 1 do 6. Młodzież oceniła spotkanie bardzo wysoko. Wśród młodzieży znalazły się także takie osoby, które dość nisko oceniły program i nie podały swojej płci. Stąd niższy słupek średniej dla całości.

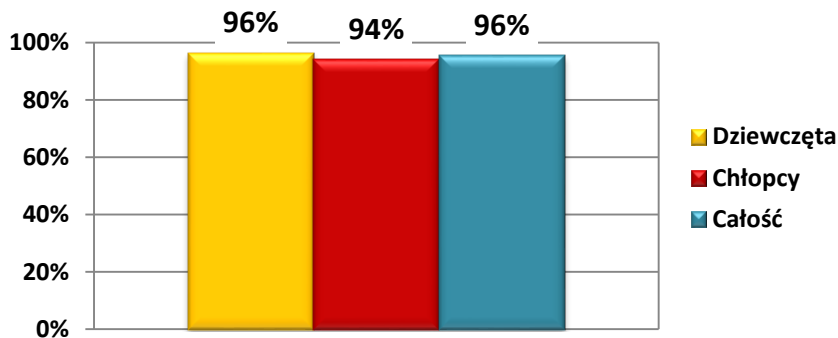
Zdecydowana większość młodzieży, która została objęta programem, oceniła program Debata jako przydatny.

Uważam, że mam większą wiedzę na temat działania alkoholu

Większość młodzieży przyznała także, iż po uczestnictwie w programie mają większą wiedzę na temat działania alkoholu.

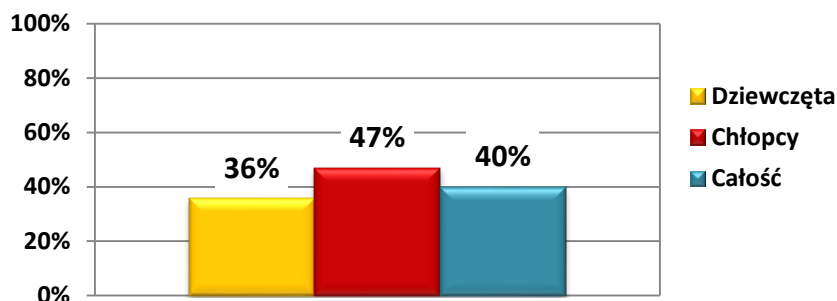
Korzystanie z alkoholu może przynieść więcej strat niż korzyści?

Na początku programu zmieniając przekonania normatywne młodzieży trenerzy omawiają tabelę korzyści i strat z powodu korzystania z alkoholu przez ludzi dorosłych. Po obaleniu wielu mitów dotyczących picia alkoholu młodzież uświadamia sobie, że w przeciwieństwie do strat, które są prawdziwe i do których rzeczywiście dochodzi (zaznaczając jednak, że nie każdy dorosły korzystający z alkoholu ich doświadcza), to korzyści zasadniczo nie ma. Są natomiast przyjemności, które zwykle nie trwają zbyt długo. Młodzież dowiaduje się, że ma prawo niewybijania takich przyjemności, które nie są korzystne, a niosą ze sobą ryzyko ponoszenia znaczących strat począwszy od utraty zdrowia, bliskich, strat materialnych, a kończąc na zahamowaniu uczenia się różnych umiejętności interpersonalnych czy rozwijaniu swoich zdolności i pasji.

Po programie prawie każdy uczeń przyznał się do wiedzy, że korzystanie z alkoholu może nieść więcej strat niż korzyści (rozumianych jako krótkotrwałe przyjemności).

Danie przykładu to najskuteczniejszy sposób, aby młodzież nie korzystała z alkoholu

Na programie prowadzący rozmawiają z młodzieżą o różnych sposobach, które mogą podjąć, aby pomóc rówieśnikom korzystającym z alkoholu, aby zmienili swoje postępowanie i zaprzestali korzystania z alkoholu. Najbardziej skutecznym sposobem jest danie przykładu własnym życiem i samemu niekorzystanie z alkoholu. W czasie trwania programu prawie dwie trzecie młodzieży została do tego sposobu przekonana.

Podsumowanie

Młodzież brała aktywny udział w zajęciach, chętnie zgłaszając się do proponowanych zadań, przede wszystkim do scenek. Mieli wiele ciekawych pomysłów oraz przemyśleń związanych z tematyką zajęć. Chętnie rozmawiali o swoich obserwacjach spożywania alkoholu przez innych i wynikającymi z tego stratami, jakie ponoszą osoby pijące. Z uwagą słuchali „świadka trzeźwości” – osobę dorosłą, która dobrowolnie nie pije alkoholu, jest abstynentem i dzieli się swoimi doświadczeniami związanymi z taką postawą.

Nowe rozumienie procesu profilaktyki jest kwestią działań systemowych z zaangażowaniem nauczycieli, wychowawców, pedagogów oraz rodziców. Tego typu spotkanie z interwencją otwiera temat w grupie i umożliwia jego kontynuację w środowisku szkoły i domu rodzinnym. Dlatego też podkreślamy wartość i potrzebę kontynuacji procesu działań profilaktycznych. Tematy poruszane w trakcie realizacji programu mogą być w sposób określony kontynuowane przez nauczycieli konkretnych przedmiotów. W ten sposób przekazywane treści mogą być wzmacniane. Ważne jest jednak, aby zachować zasady poprawnej profilaktyki, a w szczególności kształtowania prawidłowych przekonań normatywnych.

Maciej Trafny

certyfikowany trener programu
profilaktyczno-edukacyjnego Debata